

Keski-Suomen mielenterveys - ja päihdepalvelujen ohjausryhmä

Aika 17.4.2015 klo 13.00-15.30
Paikka Keskussairaalan tie 20B, Sovatek

Osallistujat

• Leena Yksjärvi, valtuuston puheenjohtaja	K-S shp	poissa
• Leila Lindell (pj), hallituksen puheenjohtaja	K-S shp	
• Juha Kinnunen, sairaanhoitopiirin johtaja	K-S shp	poissa
• Päivi Heikkilä-Kari, vastuualueen johtaja, yl	K-S shp	
• Tarja Seuri, toimialueen johtaja, yl	K-S shp	poissa
• Lea Sipi, vastuualueen johtaja, yl	K-S shp	
• Tarja Saharinen, toimialueen ylihoitaja	K-S shp	
• Janne Mäntynen, vastuualueen johtaja, yl	K-S shp	poissa
• Asko Juuti, työsuojeluvaltuutettu	K-S shp	
• Riitta Teittinen, ylilääkäri	K-S shp	klo 13.30 alkaen
• Pertti Peltonen, apulaisylilääkäri	Jyväskylän kaupunki	poissa
• Päivi Ylä - Kolu, toimitusjohtaja	Seututerveyskeskus	
• Riitta Vanhanen, perusturvajohtaja	Keuruun kaupunki	poissa
• Raija Kolehmainen, perusturvajohtaja	Äänekosken kaupunki	poissa
• Jouni Levonen, palveluvastaava	Saarikka	
• Tytti Mäkinen, perhe - ja mt palvelujohtaja	Wiitaunioni	
• Jussi Suojuusalmi, toimitusjohtaja	Sovatek - säätio	
• Pirjo-Riitta Viinikka, toiminnanjohtaja	Keski-Suomen mielenterveysomaiset FinFami	
• Satu Kanerva, kokemusasiantuntija	Saarijärven kaupunki	
• Tarja Lappi (siht.), päihdepalvelukoordinaattori	K-S shp	
Keski-Suomen SOTE 2020- hankkeen edustajat ja asiantuntijat:		
• Marja Heikkilä, hankepäällikkö	Keski-Suomen SOTE2020-hanke	
• Päivi Koikkalainen	Keski-Suomen SOTE 2020- hanke	
• Juha Katajamäki, aluehallinto ylilääkäri	Länsi ja Sisä-Suomen AVI	poissa
• Mari Manninen, osastonhoitaja	K-S shp	poissa
• Anneli Kuusinen, asiantuntijalääkäri	K-S shp	
• Niina Aivio, mielenterveys - ja päihdep. johtaja	Äänekosken kaupunki	
• Anu Paananen, sosiaalityöntekijä	Saarikka	
• Tuija Hauvala, johtaja	Kriisikeskus Mobile, Jkl seudun mielenterveysseura	
• Usko Hintikka, toiminnanjohtaja	Jyväskylän katulähetys ry	
• Liisa Rauhala, osastonhoitaja	Hankasalmi, JYTE liisa.rauhala@hankasalmi.fi	

K-S shp palveluasumiskoordinaattori Hannu Nikulainen ja sairaanhoitaja Katri Pelttari olivat asiantuntijoina kokouksessa kutsuttuina.

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Leila Lindell avasi kokouksen

2. Mielenterveyskuntoutujien palveluasumisen sopimustilanne

Ylilääkäri Lea Sipi ja asumispalvelukoordinaattori Hannu Nikulainen esittelivät palveluasumisen tilannetta.

Mielenterveyskuntoutujien hoito – ja kuntoutussuunnitelmat ovat tärkeitä psyykkisen tilan ja palvelun laadun seurannassa. Neljä palveluasumiskoordinaattoria tapaa n.190 kuntoutujaa kolmen - kuuden kuukauden välein suunnitellusti ja tilanteen vaatiessa on mahdollisuus tавata tarvittaessa useimminkin.

Turun yliopisto tekee valtakunnallisen tutkimuksen palveluasumisesta, jossa Jyväskylän mukana.

Palveluasumisen kilpailutukseen palataan seuraavassa kokouksessa. Mahdollisen kilpailutuksen valmistelut on tarpeen aloittaa jo tänä vuonna.

3. Saarikan mielenterveys - ja päihdesuunnitelman esittely

Sosiaalityöntekijä Anu Paananen ja osastonhoitaja Jouni Levonen esittelivät Saarikan suunnitelmaa.

Saarikan alueella (väestöpohja n.18 000) mielenterveys ja päihdesuunnitelma on aloitettu Arjen mieli hankkeen myötä.

Lapsiperheiden, aikuisväestön ja ikäihmisten kehittämisalueet on määritelty suunnitelmassa. Vanhusten päihdeongelma ja nuorten syrjäytyminen nousi esiin suunnitelmaa tehtäessä. Lähtökohtana on ollut itsensä hyvinvoivaksi kokeva kansalainen.

4. Äänekosken mielenterveys - ja päihdesuunnitelman esittely

Mielenterveys - ja päihdepalvelujen johtaja Nina Aivio esitteli Äänekosken suunnitelmaa.

Tukiasumisen tiimin ja mielenterveys- ja päihdepalvelujen kanssa tehtävä yhteistyö ja arjen tuen rajapintatyöskentelyn selkiyttäminen Äänekoskella on vahvistunut ja vinyt eteenpäin oikea-aikaista kotona tapahtuvaa kuntoutumista. Palveluprosessi kuvaus on tehtynä. Suunnitelmaa tehtäessä nuorten syrjäytyminen näkyi haasteena, kuten ikääntyneiden mielenterveyspalveluiden järjestäminenkin.

liitteenä mielenterveys - ja päihdeohjelma vuosille 2014-2017

5. Jyväskylän mielenterveys - ja päihdesuunnitelman esittely

Asiantuntijalääkäri KSSHP Anneli Kuusinen esitteli Jyväskylän suunnitelmaa.

Päihde- ja mielenterveys palvelut järjestetään ulkoisena toimintana eli kaupunki on ostanut päihdepalvelut Sovatek- säätiöltä päihdehoitajatoimintaa lukuun ottamatta, jonka järjestää Keski-Suomen sairaanhoitopiiri. Mielenterveyspalvelut on ostettu Keski-Suomen sairaanhoitopiiriltä.

Jyväskylän kaupungilla ei ole tällä hetkellä päihde- eikä mielenterveystyöstä vastaavaa henkilöä. Päihteet kuitenkin näkyvät kaikessa terveydenhuollon toiminnassa.

Jyväskylän kansalaiskyselyn (otakantaa.fi, kesällä 2013) perusteella oltiin tyytyväisiä mielenterveyspalvelujen laatuun, mutta niiden saatavuudessa koettiin olevan ongelmia. Koulujen rooli koettiin tärkeimpänä mielenterveys ja päihdeongelmien ehkäisyssä. Toivottiin myös päihde - ja mielenterveystoimen palveluihin selkeyttä ja helpompaa saatavuutta. Kysely tehtiin pohjaksi päihde- ja mielenterveys suunnitelmalle.

Laadittu suunnitelma on promootio- ja preventiopainotteinen Mieli 2000- ohjelman suositusten mukaisesti. Se on tehty kolmen työryhmän toimesta, jotka keräsivät tietoa ja ehdotuksia laajalta joukolta kaupungin peruspalvelujen toimijoita. Suunnitelmassa lähdettiin kartoittamaan myös ongelmakohtia hoitoketjuissa, joihin etsittiin myös ratkaisumalleja. Esim. ei ole käytössä yhteistä suunnitelmaa, jonka avulla voidaan suunnitella ja seurata vaikkapa päihdepotilaan hoidon etenemistä. Koska päihde- ja mielenterveyspalvelut toiminnat ovat kunnan, erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon tarjoamia, on asiakkaan vaikea hahmottaa mistä palveluja saa ja yhteistyön tekeminen eri toimijoiden kesken on hankalaa. Ajattelumallia olisi toiveissa muuttaa siihen suuntaan että on erilaisia erityistason tukipalveluita esim. psykiatria, sisätaudit jne. mutta asiakkaan hoidon koordinointi pysyisi perusterveydenhuollossa.

Ei ole myöskään vielä ratkaistu missä nuorten alle 18-vuotiaiden päihdepalvelut tuotetaan. Jyväskylässä on käynnistymässä nuorisovastaanotto eri toimijatahojen yhteistyönä, koska nähdään, että nuorten on vaikea hakea apua terveysasemalta ja he tarvitsevat usein yhtä aikaa eri tahoilta apua.

Työterveyshuollon rooli esim. lastensuojeluilmoitusten tekijöinä nousi esiin suunnitelmaa tehdessä. Työterveydessä ei tehdä lastensuojeluilmoituksia, koska perheen huomiointi ei kuulu työterveyshuollon sopimukseen, niissä korvataan vain työntekijää koskeva hoito, vaikka laki velvoittaa kaikkia terveydenhuollon ammattilaisia ja eräitä muitakin ammattiryhmiä ilmoituksen tekoon.

Asiakasnäkökulmaa on jo nyt etsitty. Mm. kokemusasiantuntijoita on koulutettu kumppaniksi työntekijöille (KSSHP).

Kaupungin näkökulmasta nousi esille suunnitelmassa väestölle preventio- ja promootionäkökulmana esimerkkinä kysymys, että tarvitseeko katsojille urheilutapahtumissa tarjota olutta?

Uuden sairaalan yhteispäivystykseen ollaan suunnittelemassa selviämistilaa päihtyneille ja toimintamallia on suunniteltu pilotoitavaksi jo nykyisessä yhteispäivystyksessä Kyllön osasto 3:n kuormituksen vähentämiseksi päihdepotilaiden osalta Porin Selma mallin mukaisesti.

5. Wiitaunionin Mielenterveysohjelma 2013-2017

Perhe - ja mielenterveyden palvelujohtaja Tytti Mäkinen esitteli.

Suunnitelmaa on tehty pitkällä jännteellä, on ajateltu että sen kestävyys voisi olla jopa 25 v. Wiitaunionin ohjelmaa tehtäessä nousivat esille kunnassa vahvasti ikäihmisten tarpeet ja niihin vastaaminen.

6. Mielenterveys talo hankkeen esittely

Keski-Suomen sairaanhoitopiiri, hanketyöntekijä, sairaanhoitaja Katri Pelttari esitteli.

esitys muistion **liitteenä**

www.mielenterveystalo.fi

Katri tulee mielellään kertomaan kuntiin mielenterveystalo hankkeesta.
Aluekoordinaattori Katri Pelttari puh.014-2693199 katri.pelttari@ksshp.fi

7. Muut asiat

Kokouksessa keskusteltiin koulutuksista yleisesti. Pohdittiin miten maakunnallisesti voitaisiin tehdä yhteistyötä koulutusasioissa ja mitä tarvitaan. Keskustelussa todettiin että monen-tasoista ja suunnitelmallista koulutusta toivotaan. Lapsiin ja nuoriin kohdistuva tuki koetaan nyt tärkeimpänä.

Keskustelussa mainitaan mm. lähisuhdeväkivalta koulutus, mielenterveyden ensiapu koulutus ja koulukiusaamiseen kehitetty kiVa koulu-malli.

Todetaan, että organisaatioissa ja yksikkötasolla on hyvä tehdä kirjallinen suunnitelma koulutustarpeista jo etukäteen.

Tärkeänä pidetään myös että päihdetyö otetaan kaikissa palveluissa puheeksi.

8. Seuraavasta kokouksesta sopiminen. Sovittiin että pyritään pitämään kokous Äänekoskella. Aika ilmoitetaan myöhemmin.

Paikka: Terveyskatu 8, 44100 Äänekoski